

KRÁTKÁ SDĚLENÍ

Das Spätglazial im Moor bei Zalíbené in Ostböhmen

Nachtrag*

Pozdní glaciál v rašeliništi u Zalíbeného ve východních Čechách

Vlasta Kneblová-Vodičková

Geologische Zentralanstalt, Malostranské náměstí 19, Praha 1

Eingegangen am 5. Januar 1970

Abstrakt — Die Richtigkeit der am Grunde der Pollenanalyse (Preslia 38 : 154—167) festgestellten stratigraphischen Einreihung der erwähnten Lokalität wurde durch C 14-Datierung bestätigt.

Im Jahre 1966 veröffentlichte ich eine Arbeit über die paläobotanische Forschung des Moores im Zalíbené bei Hlinsko in Ostböhmen. Am Grunde der Pollenanalyse begann die Sedimentation des Moores im Spätglazial (DR-2) und endete im Boreal (siehe Pollendiagramm in Preslia 38).

Zur Ergänzung dieser Arbeit belege ich das absolute Alter durch C-14-Datierung von zwei Proben. Diese Daten teile ich erst jetzt mit, weil ich zur Zeit der ersten Veröffentlichung keine Möglichkeit hatte, diese Proben zur Radiokarbonmessung zu übergeben. Im vergangenen Jahr ermöglichte mir Prof. Dr. B. FRENZEL (Dir. des Bot. Inst. der Univ. Stuttgart-Hohenheim) im Labor des Niedersächsisches Landesamt für Bodenforschung in Hannover unter der Leitung von Dr. M. GEYH die kostenlose C 14-Datierung.

Beide Proben waren von den Basal-Schichten des Moores abgenommen. Probe Nr. 1 war ganz unten, gerade oberhalb der kristallinen Unterlage entnommen. Die Probe wurde analysiert und nach dem Pollenspektrum entspricht sie der Periode DR-2. Das Alter wurde mit 11420 ± 180 Jahren bestimmt und bestätigte die Richtigkeit der Datierung nach der Pollenanalyse. Probe Nr. 2 war oberhalb der Probe Nr. 1 entnommen und ihr Alter wurde mit 10200 ± 210 Jahren bestimmt. Diese Probe konnte ich nicht genau in das Profil einreihen, weil sie sehr arm an Pollenkörner war.

Das Moor von Zalíbené ist jetzt das einzige von den seltenen Mooren in Böhmen, wo eine so genaue Altersdatierung durch die C 14-Methode gemacht wurde.

Ich danke Herrn Prof. Dr. B. FRENZEL für seine liebenswürdige Hilfe und den Arbeitern des Labors des Niedersächsischen Landesamtes für Bodenforschung in Hannover für die Durchführung der Analyse.

* KNEBLOVÁ-VODIČKOVÁ V. (1966): Das Spätglazial im Moor bei Zalíbené in Ostböhmen. — Preslia, Praha, 38 : 154—167.

V r. 1966 jsem uveřejnila v Preslii práci o paleobotanickém výzkumu rašeliniště v Zalíbeném. Tento článek nyní doplňuji výsledky C 14-měření dvou vzorků ze spodních partií rašeliniště. Výsledky potvrdily správnost stratigrafického zařazení lokality na základě palynologického výzkumu.

Recensent: F. Němejc

W. Troll:

Die Infloreszenzen

Typologie und Stellung im Aufbau des Vegetationskörpers. II. Band, 1. Teil. — VEB G. Fischer Verlag, Jena 1969, (12) + 630 str., 510 obr., cena váz. 121,70 DM. (Kniha je v knihovně ČSBS.)

První svazek této plánované čtyřsvazkové příručky vyšel před pěti lety (recenzi viz Preslia 37 : 225—226, 1965). Autor v něm ukázal, že se nesmírná rozmanitost stavby květenství dá převést na dva základní typy, a to na monotelický a polytelický. Recenzovaný první díl druhého svazku pojednává výlučně o monotelických květenstvích a člení se na tyto kapitoly (jejich názvy uvádím v originálním znění): 1. Thyrssischer und panikulater Synfloreszenzbau. 2. Beisprossbildung im Synfloreszenzbereich. 3. Anthokladienbildung bei Monotelen. 4. Reduktionserscheinungen an monotelen Synfloreszenzen. Tematicky sem patří ještě 5. kapitola (Ausgewählte monotele Verwandtschaftskreise), kterou však autor zařadí až do dalšího dílu druhého svazku, který připravuje a v němž pojedná o polytelických květenstvích. Tam bude také seznam literatury a rejstřík pro celý druhý svazek.

Již výčet kapitol vyžaduje bližší vysvětlení, poněvadž TROLL užívá velmi četných termínů, z nichž některé jsou nové, jiné představují starší, někdy oživené názvy, avšak občas s $\pm$ jinou náplní, než jim dal původní jejich autor. Provedl však i drobné terminologické změny ve srovnání s prvním svazkem. Mluví-li TROLL o květenství obecně, užívá termínu inflorescence. Složená (komplexní) květenství s dílčími květenstvími opět složenými označuje slovem synflorescence. Rozlišuje u nich primární nebo hlavní florescenci, která ukončuje hlavní stoněk a je oddělena bazálním článkem, mnohdy prodlouženým; níže je doplňována („obohacována“) postranními stonky, jež končí opět florescencemi, tzv. koflorescencemi. Přitom mohou mít jednotlivé florescence terminální květ nebo tento květ postrádají. V prvním případě mluví autor o monotelických a v druhém případě o polytelických synflorescencích. Kryjí se tedy tyto názvy do značné míry s termíny uzavřená a otevřená květenství, jichž užívaly dřívější čistě popisné příručky morfologie květenství. TROLL dokazuje, že je polytelie odvozenější a že se vyvinula z monotelie.

Monotelické synflorescence jsou thyrssického nebo panikulátního (latového) typu. Lata je čtenářům Preslie dobře známá, naproti tomu thyrusus ve smyslu TROLLově vyžaduje opět vysvětlení, poněvadž náplň tohoto termínu prodělávala od dob LINNÉOVÝCH časté změny. TROLL jím rozumí podobnou synflorescenci, jejíž dílčí květenství (koflorescence) však představují cymosní, sympodiální systémy (např. dichasia, vijany nebo šroubele). Panikulátní synflorescence jsou význačné např. pro čeled *Oleaceae*, kdežto thyrssické synflorescence nalézáme např. u čeledí *Boraginaceae* a *Solanaceae*.

Konečně je v české literatuře méně běžný název anthokladium. TROLL jej definuje jako lupevnovitě olistěný postranní stoněk s koflorescencí (parakladium), jehož frondosita se udržuje i u postranních stonků vyšších řádů, čímž je zajištěna jejich jistá samostatnost z hlediska fyziologie výživy. Jako příklad lze uvést *Atropa bella-dona* L.

Autor během posledních dvaceti let prostudoval stavbu květenství zhruba u 70 % čeledí krytosemenných rostlin, a tak kniha znamená další podstatný přínos k teorii květenství. Je podobně jako první svazek opět nabita fakty, vytištěna na křídovém papíře a bohatě ilustrována krásnými fotografiemi a pérovkami. Její sloh je poměrně obtížný, k čemuž přispívají i četné zkratky (uvedené po předmluvě v textu a samostatně na záložce), takže vyžaduje velmi soustředěné studium téměř jako matematický text.

První svazek nalezl již stručnou didaktickou aplikaci v 29. vydání známé STRASBURGEROVY vysokoškolské učebnice botaniky. D. v. DENFER v ní zpracoval květenství sice hlavně podle W. ZIMMERMANNA (1965), ale na závěr kapitoly uvádí tři odstavce o typologii květenství podle TROLLA (1964).

Je si jen přát, aby autor, který je dnes již mimo činnou službu, mohl dokončit všechny plánované svazky.

Z. Černohorský